

Inspiratie: Welke vragen stel je de leerder?

Niet alleen voor taalleerders, maar ook voor begeleiders (docenten en taalvrijwilligers) kan het nieuw zijn om hun leerders de doelen te laten stellen. Jouw rol als begeleider verandert dan. Als je de juiste vragen stelt, kan je je leerder in de richting van een leerdoel sturen. Het is daarbij belangrijk dat je voldoende prikkelende vragen stelt, zonder dat je zelf een leerdoel gaat formuleren *in de plaats van* de leerder. Hier vind je een heel aantal voorbeeldvragen die je gedurende het leerproces kan stellen.

Gespreksstarters

Wanneer je een gesprek start met een leerder, helpt het vaak om niet meteen ter zake te komen. *Small talk* zorgt ervoor dat jij en de leerder zich op hun gemak gaan voelen. Bovendien is het ook een kans voor de leerder om alvast wat Nederlands te oefenen. Daarnaast komen er tijdens deze *small talk* misschien al spontaan een aantal leerdoelen van de leerder bovendien. Hieronder vind je enkele voorbeelden van vragen die je kan stellen in zo'n informele gesprekssetting:

- Wat vind je van de les?
- Wat heb je deze week al gedaan?
- Wat ga je doen tijdens het weekend?
- Heb je plannen voor volgende week?
- Hoe gaat het met je kinderen?
- Wat vind je van Nederland en de Nederlandse taal?
- Hoe ziet een dag voor jou eruit? Wat doe je dan allemaal?

Handige tips!

- ✓ Stel open vragen, mits het taalniveau van de leerder dit toelaat.
- ✓ Bij beginnende taalleerders kun je ook gesloten vragen stellen, om toch aan informatie te komen. Eventueel kun je verschillende antwoordopties geven.
- ✓ Als je initiële gesprek (bijvoorbeeld een intake) puur is om elkaar te leren kennen, kun je ook gebruik maken van de eigen taal of talen van de leerder, bijvoorbeeld door met Google Translate of een tolk.
- ✓ Vertel in deze fase van het gesprek ook iets over jezelf. Zo vermijd je dat het gesprek te veel eenrichtingsverkeer is. Let er echter wel steeds op dat je vooral spreekkansen biedt aan de leerder zelf. Houd je eigen input dus eerder beperkt en focus vooral op de input van de leerder.

Motivatievragen

Komt er tijdens de kennismakingsfase al een functioneel leerdoel bovendrijven? Dan kun je de leerder helpen om tot een concrete eerste stap te komen. In dat geval kan je aan de hand van enkele vragen verkennen waar de leerder aan wil werken. Je kunt de volgende vragen stellen:

- Heb je hier schrijven, spreken, luisteren of lezen voor nodig?
- Wat kan je al?
- Wat vind je moeilijk?
- Wat heb je nodig?
- Wat is nu het belangrijkste?
- Waar wil je mee beginnen?
- Waarom vind je dat belangrijk?
- Hoeveel tijd heb je daarvoor nodig?
- Heb je hier ook de computer voor nodig?
- Wanneer ben je tevreden? Wanneer is het gelukt?

De kunst is dus om bij de vragen te zoeken naar iets dat de leerders moeilijk vinden én waar ze nood aan hebben om verder op te kunnen oefenen. Aanvankelijk zal je misschien heel algemene vragen moeten stellen over brede vaardigheden zoals praten, luisteren, schrijven of lezen, maar met de antwoorden van de leerder op jouw vragen zal je steeds verder kunnen toewerken naar een concreet leerdoel.

Tussenstappen formuleren

Nadat leerders hun eigen doel geformuleerd hebben, is het belangrijk dat ze weten hoe ze dit stapsgewijs kunnen aanpakken. Stel dus vragen aan de leerder die kunnen helpen om het leerdoel op te splitsen in haalbare tussenstappen. Volgende vragen kun je stellen:

- Wat heb je nodig om [doel X] te halen?
- Wat kun je al? Wat gaat er al goed?
- Wanneer wil je het doel behaald hebben?
- Wat kun je deze week doen om dat doel te behalen?
- Hoe en wanneer ga je dat doen?
- Wat kun je straks als je dit doel hebt behaald? Hoe ziet dat eruit?

Handige tips!

- ✓ Hebben leerders moeite met het beantwoorden van vragen? Bied dan antwoordopties aan.
- ✓ Om de stappen te visualiseren kun je een trap met 10 treden tekenen en het einddoel bovenaan zetten. Vraag op welke trede de leerder al staat en hoe het er één trede hoger uitziet.
- ✓ Bekijk ook dit [voorbeeld van een actieplan](#), dat je kunt invullen met de leerder.

Reflectievragen

Wanneer leerders al wat stappen hebben gezet richting hun einddoel, is het ook belangrijk dat je ze de kans geeft om te reflecteren over hun eigen leerproces. Dit inzicht in hun eigen leerproces laat leerders immers toe om zelfredzaamheidsstrategieën te ontwikkelen. Het bewust worden van eigen leersuccessen en een gevoel van trots werkt enorm motiverend om verder te leren! Als begeleider kan je hiervoor de volgende vragen stellen:

- Vertel eens wat je hebt gedaan? Hoe ben je begonnen?
- Wat deed je als je iets niet wist?
- Aan wie vraag je hulp als je iets niet weet?
- Hoe heb je dat geleerd?
- Waarom wilde je dat leren?
- Lukte het in één keer?
- Wat heb je gedaan toen het niet lukte?
- Was het erg dat het niet lukte?
- Waarom lukte het na (2 – 3 – 4) keer proberen wel?

Maak leerders duidelijk dat ze veel van deze strategieën ook zullen kunnen gebruiken bij hun volgende leerdoel.

Handige tips!

- ✓ Geef tussendoor complimenten: *‘Wat een goede oplossing!’* *‘Wat heb je hard gewerkt!’*
- ✓ Vat tussendoor samen wat de leerder vertelt, door het letterlijk te herhalen.
- ✓ Benadruk de leersuccessen en de vooruitgang van de leerder.